

แบบแผนการชมละคร โทรทัศน์ของผู้ชาย

นางสาว อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-211-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17564384

MALE AUDIENCES' VIEWING PATTERNS OF SOAP OPERA

Miss Autumporn Luangluejaroenkit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-211-4

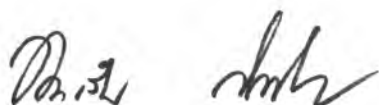
หัวข้อวิทยานิพนธ์   แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย
โดย   นางสาว อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ
ภาควิชา   การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

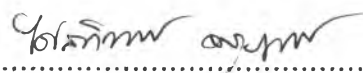
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภวัณน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ไสลทิพย์ จารุภูมิ)

อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ : แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย (MALE AUDIENCES' VIEWING PATTERNS OF SOAP OPERA) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. กาญจนา แก้วเทพ, 193 หน้า. ISBN 974-637-211-4.

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผู้รับสารโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเลือกสรรข่าวสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย โดยทำการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึกและใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชาย จำนวน 30 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามอายุและลักษณะการดำเนินชีวิต คือ กลุ่มวัยเรียน วัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวและมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง แต่กลับเลือกชมโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว และตัดสินใจเลือกชมรายการต่าง ๆ ด้วยตัวเอง สำหรับพฤติกรรมชมละครโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ย 50 เปอร์เซ็นต์เปิดรับชมละครโทรทัศน์ในแต่ละเรื่องที่ออกอากาศ และตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจด้านดารานักแสดงเป็นอันดับแรก ความตั้งใจ ชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจก่อนการชม และผู้ชายที่มีอายุและลักษณะการดำเนินชีวิตต่างกันมีความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ต่างกัน แต่ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการแสดงความคิดเห็นในขณะที่ชมละคร และการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครไปใช้ประโยชน์หลังจากชมละครโทรทัศน์แล้ว

ความพึงพอใจใจหลักที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ คือ ความพึงพอใจเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อต้องการข่าวสาร เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ เพื่อใช้เวลาว่าง และเพื่อนำไปปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

นอกจากนี้ พบว่า จากประสบการณ์การชมละครโทรทัศน์ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับความเชื่อและค่านิยม 4 กลุ่ม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ค่านิยมด้านศาสนา และค่านิยมของสังคมไทย

ภาควิชา ..... การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา ..... การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C850516 : MASS COMMUNICATION

: MAJOR

KEY WORD: MALE AUDIENCES / VIEWING PATTERNS / SOAP OPERA / USES AND GRATIFICATIONS

AUTUMPNORN LUANGLUEJAROENKIT : MALE AUDIENCES' VIEWING PATTERNS OF SOAP OPERA

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. KANJANA KAEWTHEP, Ph.D. 193 pp.

ISBN 974-637-211-4.

This research is a studying about audiences by using selective processes and uses and gratifications approaches. The purpose of the research is to investigate the soap opera viewing behavior of male, including uses and gratifications and beliefs and values gained from viewing soap opera. Depth interviewing and questionnaires were research methods used for the data collection from a total of 30 male sampling separated into 3 groups by ages and lifestyle, namely teenage, adult and the elderly.

The results show that although most sampling stay with their family and have their own television set, they prefer watching programs together with their family members and choosing those programs by themselves. For soap opera viewing behavior it is found that 50 % of sampling explore each soap broadcasted and mainly choose these programs by themselves. Most sampling used their favorite actors as the key criteria for viewing soap. Moreover, most men have no intention before viewing. During viewing soap, the different ages and lifestyles create different intention in viewing. However, there are not differences in their comment, and utilizes the massages they received after their viewing.

The key uses and gratifications which men received from soap opera were entertainment, surveillance, relaxing, rest time and personal relation.

In addition, the researcher found that soap opera transmit beliefs and values to male audiences. There were 4 groups of beliefs and values, including, relation between human and objects, relation between human and human, religious value and Thai social value.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Gym U.*

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Gym*

ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้เลย หากขาดซึ่งบุคคลหลายคนที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา นับตั้งแต่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งที่ปรากฏชื่อและมิได้ปรากฏชื่อในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งของท่านในการให้สัมภาษณ์ ขอขอบคุณน้อง ๆ จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้รู้สึกสนุกสนานในการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ , เพื่อนของเพื่อน, แฟนของเพื่อน ฯลฯ ที่ละทิ้งงานมาเพื่อเพื่อนคนนี้ และท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณคุณอา คุณลุง และคุณตาทุกท่านที่ให้ความเมตตาต่อหลานสาวร่วมโลกคนนี้ แม้ว่าเวลาที่พบกันจะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หากแต่ท่านทั้งหลายจะอยู่ในความทรงจำของผู้วิจัยตลอดไป

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนทั้งเพื่อนศรีวิกรม์ เพื่อนวารสารฯ เพื่อนวัฏจักร และเพื่อนนิเทศฯ ที่ห่วงใย ช่วยเหลือ รับฟังและให้กำลังใจเพื่อนเสมอมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก รศ.ดร. กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อย่างอดทนและมุ่งมั่นเพื่อให้งานวิจัยออกมามีคุณค่า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

และเหนือสิ่งอื่นใด คือ ความรัก ความเข้าใจและกำลังใจจากครอบครัวที่น่ารักของผู้วิจัย หากขาดบุคคลเหล่านี้แล้วผู้วิจัยคงไม่มีวันเดินทางมาถึงจุดนี้ได้เพียงลำพัง รางวัลแห่งความสำเร็จในครั้งนี้จึงมิใช่รางวัลแห่งความสำเร็จของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว หากแต่เป็นรางวัลแห่งชีวิตของบิดามารดาที่รักยิ่งของผู้วิจัย ผู้ซึ่งแทบไม่เคยผ่านระบบการศึกษาเลยแต่กลับสนับสนุนให้ลูก ๆ ทุกคนมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนสูงสุดเท่าที่แต่ละคนมีความสามารถทำได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองที่มอบชีวิตและมรดกอันยิ่งใหญ่แก่ผู้วิจัยมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 ปัญหาที่วิจัย	14
1.3 วัตถุประสงค์	14
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	14
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	15
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	15
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	17
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกสรรข่าวสาร	18
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับละครโทรทัศน์	21
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	23
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31

สารบัญ (ต่อ 1)

บทที่

3	ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
3.1	รูปแบบการวิจัย	39
3.2	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	39
3.3	กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	40
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.6	เกณฑ์ในการวัด	42
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
3.8	การนำเสนอข้อมูล	44
4	พฤติกรรมกรรมการชมละครโทรทัศน์	45
4.1	ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	45
4.2	พฤติกรรมกรรมการชมโทรทัศน์โดยทั่วไป	49
	- ปรับทเวดล้อมในการชมโทรทัศน์	49
	- การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์	64
4.3	พฤติกรรมกรรมการชมละครโทรทัศน์	70
	- การเปิดรับละครโทรทัศน์	70
	- การเลือกรับรู้และตีความละครโทรทัศน์	80
	- ความตั้งใจชมละครโทรทัศน์	95
	- การเลือกจดจำเนื้อหาละครโทรทัศน์	122

สารบัญ (ต่อ 2)

บทที่

5 การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์	151
5.1 เพื่อความเพลิดเพลิน	153
5.2 เพื่อต้องการข่าวสาร	155
5.3 เพื่อผ่อนคลายอารมณ์	157
5.4 เพื่อใช้เวลาว่าง	159
5.5 เพื่อนำไปปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	161
6 บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	163
6.1 บทสรุป อภิปรายผล	163
6.2 ข้อเสนอแนะ	181
รายการอ้างอิง	183
ภาคผนวก	187
ประวัติผู้เขียน	193

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ประเภทของรายการ โทรศัพท์ที่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครรับชม แบ่งตามเพศชายและหญิง (คิดเป็น %)	3
ตารางที่ 4.1 จำแนกระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	47
ตารางที่ 4.2 จำแนกลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	47
ตารางที่ 4.3 จำแนกรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	48
ตารางที่ 4.4 ลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	50
ตารางที่ 4.5 พฤติกรรมการชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	57
ตารางที่ 4.6 การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	64
ตารางที่ 4.7 การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่างเดือนตุลาคม 2538 - เดือนธันวาคม 2539 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	71
ตารางที่ 4.7 การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่างเดือนตุลาคม 2538 - เดือนธันวาคม 2539 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (ต่อ 1)	72
ตารางที่ 4.7 การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่างเดือนตุลาคม 2538 - เดือนธันวาคม 2539 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (ต่อ 2)	73
ตารางที่ 4.8 ละครโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสูงสุด 20 อันดับแรก	75
ตารางที่ 4.9 จำแนกละครโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสูงสุด 20 อันดับแรกตามช่อง / สถานีโทรทัศน์	76
ตารางที่ 4.10 การตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	81
ตารางที่ 4.11 เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	85
ตารางที่ 4.12 พฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	96
ตารางที่ 4.13 ความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	101
ตารางที่ 4.14 การวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	105

สารบัญตาราง (ต่อ 1)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 พฤติกรรมหลังการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	110
ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมก่อนชม, ขณะชม และหลังชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	120
ตารางที่ 4.17 ความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง...	125
ตารางที่ 5.1 แสดงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	152
ตารางที่ 5.2 แสดงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเพื่อความเพลิดเพลิน	153
ตารางที่ 5.3 แสดงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเพื่อต้องการข่าวสาร	155
ตารางที่ 5.4 แสดงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	157
ตารางที่ 5.5 แสดงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเพื่อใช้เวลาว่าง	159
ตารางที่ 5.6 แสดงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เพื่อนำไปปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	161
ตารางที่ 5.7 สรุปการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากการชม ละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	162

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 แบบจำลององค์ประกอบของการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	27